

Zostúpenie k zosnulým

(spracované podľa katechézy Pápeža Leva XIV. z 24. septembra 2025)

Aj dnes ešte ostaneme pri tajomstve Svätej soboty. Je to deň veľkonočného Tajomstva, v ktorom sa všetko zdá strnulé a tiché. V skutočnosti sa naplňa neviditeľné dielo spásy: Kristus zostupuje k tým, čo sedia v temnote a tóni smrti, aby im ohlásil zvesť zmŕtvychvstania.

Táto udalosť predstavuje najhlbšie a najpodstatnejšie gesto Božej lásky k ľudstvu. Naozaj: nestačí veriť, že Ježiš za nás zomrel. Treba vnímať, že vernosť jeho lásky hľadá tam, kde sme sa stratili; tam, kde môže viesť len sila svetla schopného preniknúť panstvo temnoty.

Šeól (podsvetie, ale aj peklo) je v biblickom ponímaní najmä stav. Stav, v ktorom je život nemožný a v ktorom panuje bolesť, samota, vina a oddelenie od Boha a od ostatných. Kristus nás stretáva v tejto priepasti. Vchádza takpovediac do domu smrti, aby ho vyprázdnil, oslobodil jeho obyvateľov a vzal každého z nich za ruku. Toto je pokora Boha, ktorý sa nezastaví pred našim hriechom, ktorý sa nezľakne ani definitívneho odmietnutia človeka.

Podľa mimobiblickej tradície, ktorú nachádzame v apokryfnom Evanjeliu podľa Nikodéma, Boží syn vstúpil do najhustejších temnôt, aby našiel každého svojho brata a sestru, aby aj do tej najhlbšej tmy priniesol svoje svetlo. V tomto geste je všetka sila a neha veľkonočného ohlasovania: smrť nikdy nemá posledné slovo.

Toto Kristovo zostúpenie sa netýka len minulosti. Týka sa života každého z nás. *Šeól* nie je len stav zosnulých, ale aj tých žijúcich, ktorí žijú v smrti z dôvodu zla a hriechu. Existuje aj každodenný *šeól* samoty, hanby, opustenia, biedy života. Kristus preniká všetky tieto temné skutočnosti, aby nám dosvedčil Otcovu lásku. Nie aby nás odsúdil, ale aby nás oslobodil. Nie aby obviňoval, ale aby nám ponúkol potechu a pomoc.

Cirkevní otcovia popísali tento moment ako stretnutie Krista s Adamom. Toto stretnutie je znamením všetkých možných stretnutí Boha s človekom. Pán zostupuje tam, kde sa človek od strachu skryl, volá ho po mene, berie ho za ruku, dvíha ho a znovu ho privádza na svetlo. Robí to v plnej moci svojej autority, ale aj nekonečnej láskavosti, ako otec, ktorý sa obáva, že už nie je milovaný svojím synom.

Na ikonách Vzkriesenia je Kristus zobrazený ako borí brány *šeólu* a drží za zápästie Adama a Evu. Neprináša spásu len sebe, nevracia sa do života sám, ale ťahá so sebou celé ľudstvo. Toto je skutočná sláva Zmŕtvychvstalého: je to moc lásky, solidarita Boha, ktorý sa nechce spasiť bez nás. Boh, ktorý vstáva z mŕtvych jedine tak, že objíma naše biedy a stavia nás na nohy vo výhlade na nový život.

Svätá Sobota je deň, v ktorom nebo navštevuje zem najhlbším spôsobom. Je to čas, v ktorom je každý kút ľudských dejín zasiahnutý svetlom Paschy. Ak Kristus mohol zostúpiť až tam, potom nič nemôže byť vylúčené zo spásy. Ani naše noci, ani naše staré viny, ani naše polámané vzťahy. Neexistuje tak zničená minulosť, neexistuje tak kompromitujúci skutok, ktorý by nemohol byť zasiahnutý milosrdenstvom.

Pre nášho Boha „zostúpenie“ neznamená prehru, ale naplnenie jeho lásky. Nie je to krach, ale cesta, skrze ktorú On sám ukazuje, že pre jeho lásku nie je žiadne miesto príliš vzdialené, žiadne srdce príliš uzatvorené, žiaden hrob príliš zapečatený. Toto nás potešuje, toto nás podopiera. A ak sa občas zdá, že sme na dne, pamätajme, že práve to je to miesto, z ktorého je Boh schopný začať nové stvorenie. Stvorenie tvorené ľuďmi, ktorí sa znovu postavili na nohy; srdcami, ktorým bolo odpustené; slzami, ktoré boli utreté. Svätá Sobota je tiché objatie, ktorým Kristus predstavuje Otcovi celé stvorenie, aby ho znovu umiestnil do svojho plánu spásy.